

*Т.В. Гладких, доц., В.О. Подольська, доц.,
Полтавський університет споживчої кооперації України*

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І АУДИТУ

Обліково-аналітична освіта є важливою складовою підготовки сучасних управлінців, у чому переконує не тільки вітчизняний, а й зарубіжний досвід. Освітня діяльність згідно з вимогами Болонської декларації – це насамперед нова філософія освіти, нові принципи організації навчального процесу, новий тип відносин між студентами і викладачами, новітні технології опанування знань, прозорість навчального процесу тощо.

В сучасних умовах бухгалтерський облік виконує не тільки інформаційну, контрольну, аналітичну функції, але і комунікаційну – передачу інформації різним користувачам і, перш за все, менеджерам для прийняття ефективних, антикризових, стратегічних рішень. Для своєчасного прийняття таких рішень менеджерам усіх рівнів управління необхідна повна, достовірна та якісна облікова інформація. З огляду на цей процес підготовки управлінських кадрів, які володіють необхідними теоретичними знаннями і професійними практичними навичками з бухгалтерського обліку повинен постійно якісно вдосконалюватися. На шляху інтеграції України до європейського освітнього процесу першочергове значення набуває підвищення рівня підготовки конкурентоспроможних фахівців з вищою освітою – магістрів напряму “Облік і аудит”.

Актуальність якісної підготовки фахівців, які володіють професійними знаннями, пов’язана також зі схваленням Стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні, метою якої є вдосконалення системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні, законодавства Європейського союзу та вимог участі України у світовій організації торгівлі.

Підвищення якості освітніх послуг та забезпечення незаперечних конкурентних переваг фахівців пов’язане не тільки з привабливістю європейської системи освіти, але із забезпеченням в сучасних умовах працевлаштування фахівців з вищою освітою, які повинні для виконання своїх професійних обов’язків володіти необхідним обсягом знань, мати здібності до самоосвіти та самовдосконалення.

Облікові кадри найвищої категорії є золотим фондом будь якої країни. Магістр з обліку і аудиту – це не технічний працівник, обмежений в своїй діяльності численними нормативно – правовими актами і відповідальністю, а ініціативний менеджер з обліку. Як творча особистість, фахівець повинен володіти здатністю економічного мислення, глибоко осмислювати рішення, аргументовано відстоювати свою точку зору з врахуванням етичних вимог, володіти навичками наукової, організаторської та виховної роботи, бути ерудованим в галузі світової та вітчизняної економіки і культури. Сучасне ринкове середовище потребує прийняття відповідних управлінських рішень, тобто ринок праці висуває вимоги не тільки до рівня теоретичних знань

потенційного працівника, але і до того ступеня відповідальності, професійної компетентності і комунікабельності, що він може продемонструвати.

Професійна діяльність майбутнього фахівця спрямована на узагальнення, систематизацію та інтерпретацію інформаційних потоків для прийняття стратегічних управлінських рішень, що призводить до необхідності створення обліково-аналітичної системи стратегічного типу, основними функціями якої, з нашої точки зору, можуть бути: організація управлінського обліку відповідно до вимог облікової політики; вибір форм і методів організації обліку на підприємстві згідно із специфічними потребами самого підприємства та зовнішніми умовами; розробка форм внутрішньої управлінської звітності та встановлення строків її подання; аналіз інвестиційних проектів та підготовка рекомендацій для подання керівництву; аналіз сприятливих і негативних змін зовнішнього середовища; розробка коригувальних заходів для подання керівництву. Організований за запропонованою схемою стратегічний облік повинен стати інформаційним забезпеченням проведення аналізу – стратегічного, оперативного. Тому при підготовці майбутніх фахівців необхідно досягати фундаментальної освіти, глибокого пізнання філософії обліково-аналітичних наук, високої якості робіт в умовах зміни законодавчих і нормативно-правових актів, мотивації партнерів і клієнтів, ризику і невизначеності. Виходячи з цього, основою їх підготовки має бути, на нашу думку, глибоке освоєння не тільки економічної теорії, фінансів, фінансового та податкового обліку та ін., але і таких дисциплін як “Облік за міжнародними стандартами”, “Фінансовий аналіз”, “Стратегічний аналіз”, “Управлінський облік”, “Стратегічне управління”, “Моделі прийняття управлінських рішень”, “Проблеми бухгалтерського обліку” тощо. Це надасть змогу формувати компетентних, високопрофесійних фахівців, які здатні творчо використовувати здобуті знання, постійно навчатися впродовж усього життя, розвивати стратегічне мислення.

В умовах підготовки магістрів на рівні вимог Болонського процесу є, на наш погляд, постійне удосконалення роботи зі студентами в аудиторії, де необхідно їх навчати прийомам оволодіння матеріалом з метою розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей, розвитку творчого мислення. Цьому сприяє проблемний та дискусійний характер лекції, які активізують інтелектуальну та емоційну діяльність студентів. Необхідно домагатися активного залучення студентів у процес міркувань, що дасть змогу поглибити знання, сформувати власні погляди та підвищити їх інтерес до певної дисципліни. Саме такі лекції будуть розвивати професійні навички у студентів та вказувати напрями наукового, творчого пошуку.

Значну роль у підвищенні ефективності навчання студентів відіграє також використання бази даних електронної бібліотеки, яка включає підручники, навчальні посібники, тексти лекцій, актуальні періодичні видання, наукові статті та ін. Важливою функцією викладача є вміння спрямовувати студентів у процес ефективного освоєння інформації шляхом застосування інноваційних технологій, серед яких найперспективнішою є кредитно-модульна система, яка забезпечує не лише ритмічність навчальної роботи, справедливості при оцінюванні знань студентів, але і виконує такі функції як виховну, управлінську,

профілактично-попереджувальну та сприяє підвищенню мотивації студентів до систематичної самостійної роботи, переорієнтації їх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь, навичок та творчих здібностей.

Сучасний процес переходу до постіндустріального інформаційного суспільства, а також економічні, політичні і соціальні зміни, що відбуваються в Україні, зумовлюють необхідність розвитку системи освіти, яка б адекватно відображала та задовольняла потребу суспільства в ній. Реалізація цього принципу з використанням традиційних форм і технологій навчання вимагає великих фінансових витрат і відволікання від активної діяльності значних мас людей. Ефективному розв'язанню зазначених проблем, на нашу думку, сприяє дистанційне навчання, яке відповідно до вимог часу, забезпечує реалізацію принципів безперервної, гнучкої, самостійної і основне – відкритої освіти. Зазначимо, що однією із ключових проблем впровадження дистанційного навчання слід вважати створення інформаційно-освітнього середовища. Основний шлях рішення цієї справи – це пошук, створення, впровадження готових, а головне, розробка власних навчальних матеріалів. Зайве говорити, яку роль сучасні електронні засоби відіграють у процесі дистанційного навчання, яке базується на використанні спеціальних комп'ютерних технологій і засобів Інтернету, що забезпечують оптимальне управління процесом навчання. Попри новизну електронних навчальних засобів до їх розробки й застосування зверталось чимало вітчизняних і закордонних авторів (В.І. Кушерець, Н.А. Дмитрієва, В.І. Петренко, С.Н. Медведєва та ін.). У загальному розумінні електронний посібник можна трактувати як носій інформації, розроблений у відповідному програмному середовищі, де зібрані навчальні матеріали, практичні і ситуаційні завдання з певної дисципліни обліково-аналітичного блоку, представлені відповідно до навчальних програм. Він може мати вигляд окремого компакт-диску, може розміщуватися на сервері навчального закладу або безпосередньо в електронних мережах. З огляду на можливість залучення значних обсягів інформації, електронні посібники можуть бути доповнені іншими методичними матеріалами (навчальними, робочими програмами; довідковими матеріалами; завданнями; глосаріями; словниками тощо) та виступати у вигляді електронних навчальних комплексів. З метою активізації навчальної роботи паралельно із створенням електронних навчальних комплексів є розробка мультимедійних дистанційних курсів, окремих лекцій, де основним способом подачі нового матеріалу під час мультимедіа-лекції є презентація, тобто заздалегідь підготовлений викладачем набір слайдів, з розміщеною на них відеоінформацією. При цьому важливу роль відіграють дві умови: комп'ютерна компетентність викладача; наявність спеціалізованої навчальної аудиторії, яка забезпечена сучасними засобами публічної демонстрації візуального і звукового навчального матеріалу. Активізації навчального процесу та засвоєнню знань, розкриттю потенційних можливостей та здібностей студентів буде сприяти також застосування мультимедіа-виступів. Для цього достатньо допомогти студентам засвоїти навички підготовки презентації за темою виступу, реферату, доповіді. На нашу думку, це сприятиме підвищенню ефективності навчання та його інтенсифікації і індивідуалізації залежно від інтересів, здібностей студентів,

активізації навчальної діяльності за рахунок введення завдань науково-дослідницького характеру, збільшення частки самостійної роботи, що є основним для розвитку особистості.

Реалізація в навчальному процесі запропонованих заходів є гарантом підвищення якості підготовки студентів з метою отримання ними професійних знань, вмінь, навичок, розкриття їх творчого мислення в сучасних ринкових умовах.

Гладких, Т.В. Шляхи покращення підготовки конкурентоспроможних фахівців з обліку і аудиту [Текст] / Т.В. Гладких, В.О. Подольська // Збірник тез доповідей Міжнародної навчально-методичної конференції (10-11 грудня 2009 р.). – Суми, 2010. – С. 18-22.